

EL POBLE: CATALA

PUBLICA UN NÚMERO CADA SETMANA
Redacció y Administració: ESCUDELLERS, 33, principal

DISSABTE, 28 OCTUBRE DE 1905
ANY II * BARCELONA * NÚM. 51

PREU D'UN NÚMERO SOLT: DEU CENTIMS
SUSCRIPCIÓ: UNA PESSETA TRIMESTRE

Els mirallets

La lluita electoral del mes entrant reproduirà un espectacle que els patriotes claudients deuen evitar. Republicans i catalanistes procuraran entrebancar-se i treballarà per destruir-se els uns als altres. Apareixerà davant del poble com homes de distinta convicció, d'oposats ideals, d'acció incompatible.

Respon l'espectacle al interès, si-quer al pensament immediat o llunyà de Catalunya? Serveix per enfortir la fe actuadora i optimista dels que treballen per la patria?

Tots plegats ens hi acostumem, perdent de mica en mica la consciència de lo que constitueix necessitat primordial del nostre rearmament col·lectiu. Ens distreu les peripeties de la lluita, els fets en que s'expressa l'oposició política, mil detalls de la propaganda oral y escrita. Y axí, ofegat el bon sentit, ens sembla a uns y altres natural y lògic lo que es més contrari a la nostra naturalesa social y ètica, lo que, si no s'estrueix, pot disoldre tot enllà y cooperació d'integral vida catalana.

El bon sentit demostra que es xorc ara com ara, funest en definitiva, l'autogonisme en que viuen y accionen políticament, catalanistes y republicans.

Cal fixarse en la significació y en els efectes d'aquest autogonisme. Dóna als catalanistes fort matís conservador y reaccionari; els fa impopulars; els converteix en elements d'estabilitat monàrquica, incapacitants per regir el pensament y obrir triomfalment els horitzons de Catalunya. Oposant als anels populars, a la dinàmica de la nostra poderosa democràcia, els inclina a ideals y aspiracions, dins dels quals l'autonomia catalana passa a segon terme.

Y dóna als republicans direcció aventurera y insolent, inclinació anticatalana, matís excessivament radical. Els hi fa combatre a tort y a dret als catalanistes, y els fa apareixer com obcecats estatistes y unitaris. Els hi amaga el guany que en treu la monarquia dels seus errors tremendos.

Y l'autogonisme té mirallets contra els neofits y negatius de banda y banda. Mirallets que fan veure als republicans la pròpia victòria somada a la derrota del Nacionalisme català, al espiet d'un vulgaríssim militarisme, a la galvanització espanyolista. Mirallets que ensenyen als catalanistes a desitjar la desfeta dels republicans, a considerar com un bé tota contrarietat d'aquets, a treballar per vèncels y destruirlos. Mirallets ara de centralització y monarquia, ara d'enderreiment y decadència, sempre d'engany per als lluitadors de Catalunya.

Va el Catalanisme, en quan es anti-republicà, darrera d'un impossible reaccionari. Catalunya no pot ser ni absolutista, ni personalista ni conservadora. Pera mantenir la tradició de burocracies paràsites y d'idees ineptes o mortes, ja n'hi ha prou ab l'Estat espanyol.

Y van els republicans, en quan son anticatalanistes, darrera d'un impossible jacobí. La República no pot representar entre nosaltres ni un mon d'exageracions sectaries ni l'aniquilament de l'acció evolutiva, de conjunt, en que consisteixen el progrés de la societat y la persistent millora dels individus.

Cal que les dues forces actuïn sense autogonisme. En quant tenen enemics comuns, deuen contra aquets establir contacte. En quant son catalans, han de fer pròpia la causa nacional de Catalunya.

Y han de procedir axí comprenent que el verdader substantiu que ha de imantarlos y mourels no es altre que el de la nostra naturalesa catalana, herència benedida de molts segles, personalitat a reconquistar contra una massa agotada y un Estat inepte.

J. LLUHÍ RISSECH

Los fets superiors se desprenen de l'història d'Europa desde ja dos segles y la dominen: el desenvolupament de les nacionalitats en la constitució general d'Europa, y l'avenç de la democràcia en la constitució interna dels Estats. El moviment ha sigut calmos, intermitent, a través per crisis, trencat per reaccions, victori per fi y compromès pels excessos de la força y l'abus del principi de la sobe- rania dels pobles. No obstant el remei als mals que han causat les aplicacions abusives de la democràcia y la nacionalitat solament se podrà trobar en una intel·ligència més enlaçada y en

L'aplicació més equitativa d'un y altre d'aquestos principis; més respecte a la llibertat del home en el govern de la democràcia; y més respecte a la consciència nacional dels homes en la constitució de les nacionalitats.

Albert SOREL

Navili

Ab un xillar agre de sirenes, que pareixia veu d'engunya, ha penetrat lentament en la pau del port, entre 'ls nivells del mar gris, un navili d'antiquada forma, que arriba del misteriós Ultramar.

El ha a bord d'aquest navili pompa de sedes, fruites y animals multicolors.

Hi ha homes, que altre sol ha torrat, ab aros d'argent a les orelles, qui canten, trista y peresosa, cançons monòtones, aeguts sobre paquets que s'han oberts y que vessen per son centre safrà.

Hi ha negres borratxos qui llensen crits bestials, y aus vestides de cert y roig que llensen crits humans.

Hi ha, dins grans gavies, feres que tremolen de fret, y una grassa serp que no despartera fins la canícula, y un condor que ha enfolit y que, ab un aleit terrible als fersos de sa preso, se fereix y 's taca de sanc.

Hi ha en la bodega, carregament de un fruit, un tant cerinos, que s'comensa a corrompre.

Hi a la coberta troncs d'abres gegants, que encara serren la flaire de selva verge; y entre ells, esteses, dones esquelliques malaltes de l'escurbit, que ab veu d'infant, dinen sempre un lament iníic: ¡Nao-nao lu-zumil... ¡Nao-nao lu-zumil...

Hi ha, en lo més fondo, triplement tancat un meravellós tresor de perles y esmeraldes; y s' diu que va l'ambre Hu-tha-lend, el diamant més clar del món.

Y hi ha micos y mariners luxuriosos que, en l'angostura d'un corredor, se consumen de desigs, davant la porta, mai tancada, d'un camarot, fastuosament tapissat ab satins de lluir metàlic, ont, a través d'una atmòsfera caldejada per les estufes, torboia de fum de tabac, impregnada de nauseabondes sentors y de perfums violents, se veu una dona—una reina selvatge—com tendeix y tors y retors sobre la blancor d'un lit el bronze elàstic de son colossat cos nà.

Cultura es llibertat

En tot temps hi ha hagut opressors y oprimits, y en conseqüència en tot temps hi ha hagut lluita per la llibertat. Crec que a ulugit hi ha plascat mai viure s'omés a voluntat d'un altre, que encara que digui en Rousseau que «vivint entre cadenes els esclaus ho perden tot, fins el desig de lliurar-se d'elles», no per això dexten els homes de lluitar per la llibertat, pera entregar-se de ple a aquest fatalisme, que es l'anulació completa de la dignitat de l'home.

Opressor y oprimits, heusquí dos antagonístics, la llum y les tenebres, la força convertida en raó, y la raó convertida solament en nom, anulada per complet la virtualitat moral que la sosté y ampara.

Tant l'individu, home, com la col·lectivitat, poble, estan lligats per complet en tot lo que denota acció de lluita, y com que entre l'opressor y oprimits, s'hi estableix la corrent positiva, que un cop en contacte forma lo que se 'n diu, acció de força, per axí trobar-se que sempre la lluita s' manifesta quan topen els dos antagonístics, opressor y oprimits.

Una major cultura, un major avenç en les costums socials dels pobles, podria snavir l'aspror de la lluita, entrant a funcionar, com intermediari en ella, l'racional concell del mateix home, que resoluria 'ls enreïnats problemes que ara s'ometen a l'acció brutal de la força.

Però no passa axí desgraciadament, que desde que 'l món es món, no han parat un sol moment les manifestacions d'energia exterior, conduïdes sempre, axí si, en benefici positiu del home, ja que per ell, y solament en ell, s'informen 's y relacionen.

Es natural que la lluita es inevitable, perquè es una necessitat que l'home sent, y deu haver de practicar sentint-la, perquè sense ella, no hi hauria acció de vida.

Llògic o no llògic, bestial o estúpit, ab raó d'esser o no, mentres els dos antagonístics, opressor y oprimits subsistexen, la lluita serà un veritable fet, y continuarà sent-ho, mentres la humanitat vagi alimentant els mateixos errors y negacions, y una amplíssima cultura no vingui a transformar y purificar son cos social, perquè al funcionar son organisme, no ho fassi ab negatives y transformacions de conceptes erronis.

No som actualment dels qui més creguem en el conqueriment o plantejament d'una idea per medi de la força, que si bé aquesta ha donat algun cop quelcom de polític, trobaré que moltes vegades ha desvirtuat per complet el verdader principi que l'ha impulsat, transformant el veritable concepte de la cosa, perquè quan la força impera, l'odi s' venja ab força estúpida, y l'home esdevé personalment bestia. Al vencer una de les parts bel·ligerants, el vençut cedeix impulsat per força major que l'obliga, y es evident que quant aquest, refet en tots els ordres que l'acció força necessita per imposarse, torna altra volta en cerca de logor lo que la força li arrebatà un dia.

La força sola — diu en Grave — no pot fundar res, axí es evident. Lo establert per la força, pot la força destruir-ho, y la força mateixa no produeix l'efecte, ni pot tenir duració, sinó quan junt ab ella y pera facilitar el seu funcionament hi ha una tendència, una disposició d'ànim en els individus que 'ls impulsi a considerar com una necessitat ineludible l'ordre de coses que se 's imposa.

Cal un major grau de cultura, y un major grau de consciència, cal que 'ls individus tinguin ben format el verdader concepte de llibertat y que aprenguin a ferse càrrec de l'home pot lluitar sense necessitat de que s' convertixi en home bestia.

En l'ordre col·lectiu tenim un gran dever que complir els catalans, la llibertat de Catalunya. Aquesta llibertat no la conseguirem fins aquell dia que ens farem càrrec que abans que tot som catalans. El dia que tal cosa sigui no hi haurà necessitat de l'acció força. «Lo establert per la força, pot la força destruir-ho» cal fixar-hi ex axí perquè quan la força no va acompanyada d'aquell clar judici que fa reaccionar al home, en que la fermesa de voluntat s'adquireix per medi d'un estat florent de cultura, es inútil que cerqui en ella l'plantejament de qualsevol idea que seria fàcil decaure al costat oposat de aquell quina finalitat s'imposava.

En la nostra Catalunya, 'ls dos antagonístics, opressor y oprimits, existixen; es un fet que no hi ha pas lloc a dubtes, existeix per lo tant, la lluita, però una lluita humana, moral, cultivació de pensers ermes, de cervells anèmics, que no capexen les més rutinaries coses, com es el concepte natural de patria, l'espandiment de soliedada cultura, que fassi reconeixer al individu, que abans que tot, existeix el seu jo, o sigui, l' regonexement absolut de la seva individualització. Aquesta individualització es inútil cercarla, sinó s' romp d'una vegada aixequi indiferentisme ó convencionalisme, com se vulgui, y no s'entra de ple en una avinensa de sentiments comuns pera combatre 'ls dos antagonístics, opressor y oprimits, y finir l'acció lluita signi aquesta en l'ordre que s' vulgui.

Y com se lograrà axí? Se lograrà aquell dia que 'ns donguem compte, que cultura vol dir llibertat.

AGOSTI PEDRET Y MIRÓ

Sonets italians

Ca ira

Per l'alp nadiu de la Savoia, els vents descapeclen frescale llur simfonia. Ael, sorolls de ferre y d'ira accents. Madama de Lamballe, a l'abacis.

Y jeu, entre 'ls cabells auri-fluents, un cos desmuntat, llensat damunt la via; profana un perquic 'ls membres calents; y ab mà sanciosa la palpa y els destria.

Què n'es de tendra y blanca, pura y fina! Un lili el coll, y entre mugnets apar suau clavelli la boca porpurna.

Amunt, ab els teus ulls color del mar y els teus rulls d'or al Temple! Ton esguard darà salut de mort a la Regia.

(De Giosué CARDUCCI)

Bergamo

Bergamo, jo t' vegi en ma edat primera, jo t' vegi de ma vida al temps mil·li. M'enclia de la Seu l'aparcic voltada d'una llum clara y lleugera.

Vegi per l'aire pur, com vol que impera, els querubins alats, fuits de Tressó, aquells que Llorens Loto, el gran pintó escampà per sa Vinya riallera.

A l'enfront de la porta verdegaven les llorançes d'herbi totes cobertes: peser podien els dos vells lleons.

Sonaven per les vies mlt desertes cançons que la vergeja despertaven. Medea, qui jeu vora l'Coloens.

(De GABRIELE D'ANNUNZIO)

El Decadragma

Al gran escultor Jerace

No ja en el fort y rutilant argent sinó en mos versos, dexafada, intrusa, exa noble, Jerace, jo't present medalla triomfal de Siracusa.

Ruigura al mig, els rulls retorts pel vent — com un astre — el perfil de l'Aretusa: Amor infla la narins; impera! ment; d'orgull la testa esplèndida s'abruça.

Entre bós de dufins, canta'l Peana de l'Urbis immensa y quadruple, la gloria sancant d'Himera y l'agecció catana.

Del decadragma en el revers llampega, coronada pel vol de la Victoria. la Quadriga. — Y el fort argent batega!

(De GIOVANNI CAMERANA)

GIRONI ZANNÉ, trad.

Sobre el "Quijote"

Notes marginals

IX

Mes darrera el regocijo exterior de l'obra, se guarda un fons de tristesa desoladora. «Quin optimisme s' troba sota aquelles elegiques narracions? Ni una sola pàgina ens mostra la futura possibilitat de que l'esperit heroic trobi un cos digne d'ell y un món digne de la seva obra. Després de morta la cavalleria, després de mort aquest optimisme antic que en va sorgir un de nou pera consolar de l'humana nit? Si, però aquest optimisme novell, el de la Renaxensa moderna, epicuriana y materialisant, se traduí a Espanya en la tènica dogmatització dels que la critica històrica usual entre nosaltres ha anomenat els grans temps de la nostra cultura. No havem reparat cent voltes la sequetat ingrata, esquiva, d'aquell art castellà damunt el qual veïeu caure sempre l'ombra funesta dels murs de claustre, en els carrerons propis als duos de comedia? Desde Velázquez y el Greco a Calderon, desde Joan de Herrera a Zurbarán y Cano, desde el poeta He- rera a Quevedo y Gongora, la gran ombra negra pesa damunt l'artista com una fumera d'auto. El carnalisme italià s'ha fet aquí literalisme religiós, dogmatisme polític, quietisme social. Ni un sol escait de fantasia, ni un sol somni, ni un sol esbojorament pleotric de l'imaginació, con dormida per l'oficialisme. En lloc de la delitosa idealitat, l'enginy dels mots, el recerament barroer de l'epítet, la sutilesa del discret, l'amanerament erudit de la frase. Es el mot qui suplantia l'idea y 's disfressa ab les seves apariències. En lloc de l'espandiment del colorit, la contraposició esglaiadora y violenta de les ombres, com a l'Espanyollet. En lloc de l'idea lluminosa y fertilisant, el concepte ním y atormentat, la justaposició monstruosa de les idees. En lloc de la paraula, del verb únic y precís, qui es una matexa cosa ab l'idea, el giro logogrífic, l'oposició paraisita, polip dels vocables, vegetació morbosa del lèxic. En lloc de la Poesia, el concepte. En lloc de la Paraula, la culparia. En lloc del geni, l'enginy, l'ingenio. No era axí en veritat la mort d'un poble, l'ofegament d'una cultura en flor? No hi devem veure el principi, el veritable principi de l'incapacitat actual? Doncs si Don Quijote, l'obra, contribuï en qualque manera, per virtut de l'interpretació corrent que se li dona, a aqueix resultat, Don Quijote, el personatge, es l'història mitica del darrer esforç pera impedir-lo. Ell, místic d'una religió humana, per una banda; y els místics de l'efany diví per l'altra, son els únics qui en l'art nacional de Castella ens fan sentir fortament aqueixa presència de l'infinit, qui vé a ésser pera mi la marca de les grans obres, transsume humà de les excelències immortals y eternes. Don Quijote se destaca sobre un fons d'infinit, y després d'ell, ni una sola vegada la literatura oficial y característica del seu poble fa veure darrera les coses un lluny de sens terme, ni n'extreu, com una essencia última, el sentit de la bellesa absoluta y única, ni fa sentir a través d'elles la presència continua de l'infinit y de l'eternitat.

«Ah, l'interpretació corrent que s'ha feta del Quijote volguenthi veure una representació simbòlica del temperament espanyol, refractari a tots els quietismes, hostil a tota fantasia! Ni fins y tot el caràcter de Sancho es suficient pera plasmar aqueixa rassa castellana, tant resseca d'esperit, tant axuta, tant fondament lligubre. Y què en dirèm d'aquella coneixidíssima explicació que voldria veure en l'an-

titesi del cavaller y l'escuder una contraposició de la bogeria grotesca y del bon sentit? No. Sancho, després de tot, es massa digne pera personificar lo que s' vol entendre per bon sentit. Hi ha encara en el fons de la seva natura un reste de fe en el miracle, en la missió del seu mestre, qui el contagia de febre pòtica y el fa merexedor d'acompanyar al brau hidalgo a través món, a la recerca de lo meravellós. El bon sentit. Si aquesta es precisament la plaga antiga de les nostres societats enemigues de lo excepcional y nou, ofegadores de tota rebel·lió en nom del dogma consagrat! El bon sentit, el sentit comú, la condemna de les racionalitats desconegudes, en nom de les raons petrificades! La victòria de les multituds sobre l'individu, d'air sobre demà, de la lletra sobre l'esperit, de la realitat sobre l'idealitat y l'eternitat, la deificació de la mediocritat; tot axò que un gloriós cenacle romàntic anomenà filisteisme! No. No patim un empaig de bon sentit. Es mal sentit lo que de veres ens fa falta pera la reespiritualització. No devem aspirar al sentit comú, sino, ben al contrari, al sentit personal, al sentit excepcional, el qui individualia y distingeix. Y la malaltia nacional es en realitat l'igualització dels sentiments y per tant de les ànimes.

Aqueix llibre senyala una victòria de la novela sobre la lirica, es dir, de les col·lectivitats sobre l'individu; es l'iniciació d'un període negatiu, que entre el poble castellà encara dura. (No son a la fi manifestacions de aquesta burla sistemàtica de desenganyats l'aversió nacional a l'ensomni y a la poesia, la ridiculització fàcil de tota aspiració dissonant, l'horror a la fantasia y a la transcendència, el dilettantisme cortesà, la divinissació definitiva y cega de la gloria patrimonial, l'absència de tota aspiració? El Quijote es doncs, una volta més, genial, perquè revela aqueix secular estat de esperit. ¡Ah, certament! No es el qui-jotisme la morbositat espanyola, sino l'antiquitisme, la consciència moral dels que bastonejaren y apedregaren el Cavaller Redemptor.

GABRIEL ALOMAR

La estada a Madrid del President de la República francesa ha sigut com indicaven una apoteosi continuada. Per suposat que la significació del entusiasme que ha despertat cadascú l'interpreta segons el seu gust y heus-aquí explicat perquè totom ha quedat tant content.

Els diaris expansionistes consideren efectuada d'aquesta feta una veritable aliança ab França que 'ns posara en bon lloc davant de la consideració europea.

Els rabiosament dinàstics creuen veure en el viatge presidencial una consolidació del règim al amparo de les propies institucions democràtiques.

Els republicans quina opinió manifesten? El País, no volen passar per mesos que consideren les manifestacions de simpatia a M. Loubet com a actes de veritable republicanisme.

Nosaltres, tant en el fet de la colossal rebuda dispensada a D. Alfons a París, com en el de la no menys colossat tributada a M. Loubet a Madrid, hi trobem una explicació més verdadera, més racional y sobre tot més científica: que tant els francesos com els espanyols son latins; porten la sanc d'aquella rassa nòrdica d'aparatostats, adoratada de les encarnacions del poder, fanatissada per fetixismes atàvics que li fan de necessitat l'erecció d'ídols.

Y heus aquí perquè M. Loubet y Don Alfons queden en pau: ovació per ovació.

A Madrid han comensat a funcionar algunes parelles de policia montant ab bicicleta.

Els diaris que donen compte de la innovació diuen que degut a la gran gentada que hi ha aquests dies a Madrid y a la falta de practica dels nous ciclistes, aquests queien tot sovint.

Es a dir lo mateix que a Barcelona, perquè lo que es la policia d'aquí tampoc pot enar, ni ab rodes.

Els pares que tenen més d'un fill saben perfectament que pera evitar raons entre la prole les joguines que 'ls hi reparten han de ser completament iguals.

Si M. Loubet hagués tingut present aquest particular al conceder als ministres de la Guerra y de Marina — que per lo socceit merexen ser considerats com a veritables criatures — ben segur que en lloc de donar al primer el Gran Cordó de la Legió d'Honor y al segon la Gran Creu de la mateixa ordre, els hauria equiparats a tots dos concedintlos la mateixa distinció, evitant axí el disgust del senyor Villanueva.

Després de tot — y quedi entre nosaltres — trobem que la diferencia feta per M. Loubet, entre en Weyler y en Villanueva, com a representants del exerci y de la marina no es justa, tota vegada que un y altre estan a Espanya a la mateixa altura, com ho varen demostrar palesament a Cuba y a Filipines.

A la Diputació provincial de Barcelona tenen en peu altra volta l' conflicte de la provisió de la presidència.

Y aquest conflicte no hauria d'existir. Si totes les minories se col·ligaven, republicans, catalanistes y carlins, podrien triarse president.

Per què no s' fa axí?

Perquè 'ls carlins de la Diputació son carlins del govern de S. M. y 'ls catalanistes, o bona part d'ells, tenen més horror a les idees dels republicans que als governs centralistes.

Quan l'elecció del Sr. Torres Picornell, per la presidència, ara fa uns mesos, ja succeí lo mateix. Y d'allavors ensà no havem avençat gens en el camí de servir a Catalunya.

Caldrà que s'ajunti ben alt que alguns autonomistes estan disposats a votar al Sr. Sotres, caciquista den Canalejas, com air votaren al Sr. Torres, caciquista den Maura.

Y no està de més que s'busqui en la colecció de la premsa catalanista lo que s'afirma abans contra del Sr. Sotres y de la seva baxa política, per anarhi del bras després y ara votariu per la presidència.

Els catalanistes no hi haurien de descendir mai a certes barreges. La política catalana no s'hi avà a certes maneres. Pel contrari tots haurien de rivalisar en bons procedirs y donar als exemples que orientessin a la massa distreta dels catalans.

Per axò censurarem als diputats catalanistes que ajudin ab un vot per la presidència a l'acció centralista del Govern d'Espanya.

En un dels dinars oficials de Madrid, d'aquestes dies, s'ha dit per la més alta representació del Estat que la base més sòlida dels pobles y la millor garantia de la pau, es la potència dels exèrcits.

Axò son veus d'altres ànimes y altres d'altres terres. Nostaltres no hi creiem. Pera Catalunya la cultura y el treball, engrantint la riquesa, son la base millor dels pobles y la garantia més ferma de la seva vida.

Nostaltres no hi somiem ab batallons arreglats, ni en lleus diners a la mar pera que n'ixin barcos. No hi somiem ab capells bruyits, ni bigots com els del Kaiser.

Somiem en la justícia y en la llibertat regnant sobre la terra; en que el treball no minui y les idees s'escampin y fructifiquin; en que la pau ompli totes les consciències y l'amor de germans abraçhi tots els pobles.

Per axò es que som fills de dos pensaments antitètics: l'oli y l'aigua que no es founen ni barrejen.

LITERATURA

Dolsa mort...

Tarda de setembre. Un vell, ab el vestit apedatut, l'aspecte pobre, se'n va en un pedrís, als afores del poble. Té un bastó sota el braç dret y una bossa de cabells blancs, se manté dreta y forta; son ulls, fets al horitzó, conserven la mirada viva. Un jove passa ab un llibre a la mà y s'hi distreu de llegir pera contemplar al vell.

AVI
¿Què llegexes tu, aquí?

FRANCESC
Bones tardes, avi. ¿Preneu el sol o la fresca an aquestes hores?

AVI
Prenc el que passa. ¿Y tu què llegexes?... Sempre t' veig ab llibrots a les mans... ¿Es que n' treus algun profit d'axò?

FRANCESC
L'any vinent acabaré la meua carrera. Fa quatre anys que la vaig comensar; hi ha companys meus que van comensar ab mi y encara trigaràn tres y quatre anys a acabar-la.

AVI
Jo no t' demano axò. He sentit a dir que estudies tota mena de coses pera arribar a ser un sabí.

FRANCESC
Aquest es el meu fi. Després de medicina me posaré a estudiar lleis y després lleugues, ciències naturals y filosofia...

AVI
¿Quin embull! ¿Y aleshores seràs més ditzós que jo, tu?

FRANCESC
¿Qui sab! Potser no tant...

AVI
¿Y doncs! ¿De què t' servirà tant de saber?

FRANCESC
El saber no ocupa lloc. Pòdeu comptar que jo n' treuré el meu profit.

AVI
Digam, minyó, ¿t' ensenyarán de viure els llibres?

FRANCESC
Els llibres son una cosa y la vida n' es una altra...

AVI
Doncs jo soc més que un llibre, jo te ensenyaré de viure.

FRANCESC
Es cert, avi, vos sou més que un llibre. Per axò preferixo aturar-me a conversar ab vos que seguir avant ab la meua lectura, porque vos sou un llibre vivent...

AVI
Tu parles millor que jo, però no tens tanta raó.

FRANCESC
No us diré lo contrari...

AVI
Me dius axò porque soc vell y sabs que als vells els agrada tenir raó, però tu, dins del teu pensament orgullós, te creus ser molt més que jo... ¿Ja us coneix a vosaltres, els joves!...

FRANCESC
No us enfadieu, avi. Conteume coses de la guerra, fets de la vostra campanya...

AVI
La guerra! La guerra! Vosaltres, els joves, no sabeu demanar altra cosa. Sabeu que he fet dotze anys de campanya y vòlen que us divertexi ab els meus records...

FRANCESC
A vos os agrada parlar de la guerra.

AVI
La guerra no es la vida, noi... Ja es hora de que te n' parli a tu de la vida.

FRANCESC
¿De quina vida?

AVI
¿Quantes n'hi ha, beneit? Jo no n' coneix més que una. Com més llegiu, menos la coneixeu vosaltres...

FRANCESC
Parleume de lo que vulgueu. Tot lo que surt de la vostra boca es prou interessant.

AVI
Tu ja t' prepares a escoltar con si jo t' anés a contar un conte. Si jo volgués inventar mentides de la guerra t' en-tendria aquí fins al dia del judici... Axò es lo que no m'agrada a mi de vosaltres, sempre espereu un episodi, una batalla... ¿Axò es ho pels badocs! La vida es una altra cosa, fill meu.

FRANCESC
Avui ningú diria que sou aquell soldat tan valent de la guerra de Crimea.

AVI
Guardint-se, se posa dret y esgrimint son bastó enlaire fogosa-ment.

¿Ningú diria, dius! ¿Criatura! Té... ¿zis, zas!... ¿zis, zas! Vuitanta quatre anys y encara maneja el sabre. Té... ¿zis, zas!

Desantse anar al pedris afadigat.
¿Pobre infelís! Però ¿què es axò? No, vosaltres no ho pòdeu compondre...

FRANCESC
¿Què es lo que no pòdeu compondre?

AVI
¿Pobres joves! Teniu la sang fogosa dins de les venes, la vida dins del cos, però no compreneu... no compreneu el sentit de tot axò...

FRANCESC
¿Que sou estrany avui, avi!

AVI
Vuitanta quatre anys y encara tallo pedra... no tallaria si m' donguessin feina. ¿Bon Déu! No me n' vòien donar... Els joves venen darrera y salten davant meu. ¿Si sapiguessis com els detesto als joves!... Jo comprenc la vida y els no... Els donen cops de cap a la roca fins que s'esberla, cegament, follement, sense saberhi pendre... Y jo comprenc les coses, conec les vintenes per aont cal fer entrar l'escapara... ¿Ah! Malvintatge! Ara un compren, ho compren tot y no li serveix de res... ¿Ho veus, criatura, lo que es la vida?

FRANCESC
¿Per què us planyeu tant avui, avi? Mai us havia vist d'aquesta manera.

AVI
No, jo no m' planyo, jo no m' es faig veure lo que es la vida. ¿Què n' treuré de quexarme? Jo he corregut molt, he vist moltes terres, he conegut de tota mena d' homes jo t' puc parlar de la vida... tot ho conec... però no m' serveix de res. ¿Veus aquesta cama?... Com si sigües de fusta, me fa anar coix, m' obliga a portar bastó... aquí tens tot el mal... L'ivern que ve entraré al hospital y no s' parlarà més de mi, com una despulla, com una cosa que ja ha servit prou... quan l'home entra al hospital o al asil, es com si entrés a la tomba... no s' parla més d' ell, la vida continua a fora, però ell resta entre quatre murs, lluny de la memòria dels altres. ¿Per axò he defensat la meua pell tantes vegades?

FRANCESC
¿Què hi voleu fer si aquesta es la vostra sort?

AVI
No, no m' diguis axò... Aquesta no era la meua sort; la vida m' ha arrossegat cap a un altre costat... y pensar que un hi veu clar... comensa de veurehi clar quan s' en va...

FRANCESC
¿Y bé!...

AVI
Indignant.

¿Y bé! ¿Què? Axò no t' interessa. ¿Veritat? Voldries que t' parlés d' una batalla aont els homes hi morissen a dotzenes. ¿Beneit! Dexas estar al jo mateix... Pensa en el que viu, en l'home que tens al costat, el teu enemic...

FRANCESC
¿El meu enemic, dius!

AVI
Sí, minyó, tots els homes son enemics sobre la terra. Ens entretemin a parlar d'amor pera engranyarnos els uns als altres. ¿L'amor!... es un parany y no manquen llubars que hi cauen... però tu ets jove, encara tens temps de aprendre de viure.

FRANCESC
¿Què enteneu vos per aprendre de viure?

AVI
Escolta: de viure no se n' aprèn; se n' sab o no se n' sab, veteu aquí tot... ¿Has sentit parlar d' un anell estrany que ja neix ab la cua?... Igual es l'home, neix pera saber de viure o pera no saber-ne mai... De totes maneres te vull donar tres consells: segueixes, y quan jo colgui potser me beneiràs... Aquell vellot tenia raó diras tu...

FRANCESC
Dienme els tres consells.

AVI
Per allà aont passis vulgues ser el primer en tot y per tot; no vulguis dona fins

al dia que t' casis; y no t' capdiquis mai en pensar ab els misteris de la mort y la vida. Viu ab orgull esperant la mort sense pensarhi... ¿Què hi vols fer contra tot lo demés?... Nadaràs sobre una mar en tempesta tota una llarga nit, y quan comensaràs a veurehi clar, les ones se t' dragaran. Axò es la vida fill meu.

La veu de l'avi s'ha tornat ronca y tremolosa. Ab un accent feble y dolorós afegeix:
Y pensar, fill, que no hi pòdem fer res contra tot axò!

FRANCESC
Dexeu correr aquestes idees. Després de tot, val més parlar de la vostra campanya; conteume un fet de guerra.

AVI
Reanimant-se, joís.
No, ¡bon Déu! Més m' estimo contar-te una aventura d'amor.

FRANCESC
Si vos ho preferiu...

AVI
Perque jo he estimat... he estimat molt durant la meua vida... Durant la campanya, en un país molt lluny, una vegada una morena d'ulls negres...

Decanta l' cap sobre son pit y calla.

FRANCESC
¿Avi!... ¿Què teniu?... L'avi sospira y mor. Es una vida que s' acaba sense agonía. El primer cent de tardor passa suau-ment entre les branques dels arbres...

FRANCESC
Aterrat, remouent al vell.
¿Avi! ¿Avi!... ¿Responen! ¿Què teniu?... ¿Què us passa?... ¿Què estrany, Déu meu!... Aquest bon home es mort...

JOAN PUIG Y FERRETER

M. Loubet a Madrid

Ha arribat an aquesta Cort el President de la República francesa. Ha vingut a honorar les misèries d'Espanya el qui representa a un dels Estats més forts y més propulsors de la civilització. França ha sapigut ferse rica, ferse gran, ferse bella, porque ha sapigut regenerar quantes vegades n'hi ha hagut necessitat, ha sapigut treballar, constantment sense desmai ni pereses. Espanya ha sapigut enfonsarse, aniquilarse, podrir-se, porque ha posat tots els seus interessos en aixecar dinasties, en alimentar supersticions y s'ha dexat dur per la seva peresa etnològica, fantho tot a la benevolència dels cels. Y heus aquí que

aqueixos dos Estats, els representants de aquets dos Estats, han volgut altra vegada afirmar la llur amistat, la llur simpatia.

La raucia i adalga espanyola el comia d'afalacs, y té pel elegit del poble francès, pel qui no du en les venes sang de reis ni de comtes, pel qui no ha fet gestos heròicament signants y no ha conquerit ciutats de mans de cap poble impiu, el més gran dels destituts; la Vila de Os s'ha desfet tota en preparatius pera rebre'l y ha tret tots els trasllors llampants a la via pública, a aparatosos y pobremes, mes enlluernadors. El Ajuntament ha obligat als propietaris a restaurar les fatxades dels edificis que malgrat axò se estan podrint de la carcarosa y enderrocant-se (y no es pua metefora) a la empenya de la feblesa del temps y de la miseria. S'ha procurat travessar la vila lo més llampant possible pera emborrar el segell de la seva tristesa consumidora; y els trapejals hi riuem, feint vibrar tota la bestialitat que ls anima; y les immenses turbes analfabètiques han sentit novament el respecte a les escoltes reials y han cridat ab les seves goles insaciablement infectes aleluies ressonantes que han repercutit en els poccos sencers, com cànctigs funeraries que a si mateixa s'endressa una rassa. El poble, no sé per quines fibres especials té l'alucinació de la magestat, no per la verdadera magestat de les coses, sinó per les que li diuen que son magestes. Y aquest poble, cansat de les festes tristes, porque cada dia es festa y cada dia es trist, creu en la verdadera alegria d'aquelles fèlmes magestuositats. Mes, veig ben bé que tot hi es pobre, misèria, raucitat, y que tot hi es trist, de una tristesa infuñida.

Oficialment la visita es pel Rei, pel qui representa l'Estat, y es clar, el poble den participa; mes ¿com ne participa? ¿Es que veu el símbol que vol tenir lo viatge? ¿Es que ademés de contemplar el faust ab que reben al primer funcionari francès es fa alguna representació interior de que els pobles que alegrement es diuen germans es comen-petren veraderament? ¿Es que com pren lo que es la França y vol imitar-la en el procedir moral y vol tenir-la per espill y per mestre? No; aquest poble

es incapàs de tot axò y sols sent l'alucinació momentània. Perque tot lo que vegi, pels carrers, pels teatres, pels salons, si es que ho pot veure, es dolorosament risible; que si bé n'hi hi du la magestat de la seva persona, totes les manifestacions espetades son raucitiques d'esperit, no sentides, momentànies y superficials. Hi ha en la sang de aquesta rassa, plena d'atavismes morresos, l'indolència, l'engrúnia y el fastic; hi ha l'hàbit de les grans misèries y el orgull banal del malotisme més rastrer; hi ha l'hàbit de la paraula més llampant, més sonora y més falsa. A tot axò el bo de M. Loubet hi ha fet la seva rialla característica...

¿Quina impressió ha corregut per dintre seu y per dintre els del seu seguit al ésser festejats pels tiessos capitosos madrilenys? Jo penso que al franquejar l'Espanya els devia invadir la tristesa, que ja en els camps espanyols tot es erm y desert. La riuiera França devia sentir compassió pels qui s'en anaven per que sabia que al altra banda casi tot era negre. Y en la pobresa dels camins y dels pobles y dels camps, M. Loubet devia sentir una mena d'angoixa tal, que devia ferli l'impressió de que anava camí d' un cementiri. Y al arribar al cor d'aquest Estat corat la seva rialla den haver vingut sarcàstica. Jo m'he fet el càrrec y no m'hi usoriament — de que presideix les darreres y convulses alenades de quelcom que s'està acabant, orgiament, funestamente. Que lo que aquí aleta no m' son els bacteris que purulent, lo que aquí transceixen no m' es el fastic de lo que es consum. Que ja n'hi ensenyen de penjolls y llumina-ries, de palaus y teatres, de munions de soldats formats y de gala; el geni transpirenàic sab veure més endins de totes aqueixes coses, sab llegir en la fas dels pobles com en la dels individus; sab veure lo que es el d'estampant en el front, y axò no ment. Y M. Loubet, y ab ell la França entera veurà que el poble aquest no es un poble, sinó simplement els membres descompostos d'un poble que es conserven en el seu lloc per un miracle de respecte — respecte a lo aparatosos, y que funcionen per lligams adobats deu voltes cada dia y que estan sempre a punt d'esqueixarse. Y sabrà veure també, en la mateixa fas dels qui l'obsequien, el signe de la rassa decadent, o al menys llegirà en els seus ulls aquesta tristesa impertèrrita que arrossega a els homes — y als homes més alts — a les passions més baxes.

Hauriem de condonarlos forsa si sapiguéssim que los hostes de Madrid han de considerar a totes les nacions del Estat ab les mateixes sentències ab que consideraran el ventre d'aquest cadavre. Sabem que ls estrangers ens distingexen y al parlar d'Espanya — en civilització, en ciències, en laboriositat, en art — en fan, al menys, dues parts: l'una l'acostan a ells, l'altra a l'Àfrica.

Fransa, d'ont hem begut les grans corrents civilisadores, ab la que s'ofonem en esperit — nosaltres, els catalans — y en procedir, sabrà veure clarament que casi tota la poridoria resideix en un lloc; y que l'viatge del seu més alt magistrat an aqueix lloc, si ha tingut, apart, un com pretext de polilese, un esbarrat, ademés de recreu, de lo pintorescament melangios, es un abrac d'amistat per tots els elements aqueixos que son sans dintre l'Estat, per aqueixos pobles que treballen y estudien y lluiten, y una presentació orgullosa — sí, orgullosa, a per què no? — y compassiva als altres pobles irregenerables.

JACME DELS DOMENYS
Madrid 25 octubre 1905.

L'Ivo Pascual ha tingut exposades obres seves al saló París; axò dona actualitat a lo que d'ell vull dir.

Es en un dels estrets carrers de la Barcelona antiga ont he anat a veure els quadros, les notes de color que l'artista no ha exposat per falta d'espai. Un pany de paret era poca cosa pera penjarhi tantes bellesses y l'Ivo ha triat entre les pintures les que li han semblat més assequibles al gros públic.

Jo he pujat una d'aquestes escales interminables, deturant-me en els replans ont sobren les portes del primer pis, del segon, tercer y quart pis ab retols reveladors d'una part del misteri tancat darrera el pany. Dalt de tot l'Ivo hi té el taller. Es un quartet petit, una pessa embarrinquada ab finestres obertes sobre la ciutat y una claraboya de vidres, a través de quina es veu el blau del cel. L'Ivo m'acollí amablement. Em mostra les teles pintades, les prodigioses visions de Natura perpetuades en les notes colorides. Al meu davant s'estenen en diversos marcs les evocacions anyorades del paisatge lluminós. Es una diversitat que dona idea d'una cosa única en sa bellesa. Son uns apuntacions fetes en la successió dels emocionals moments d'una diada de sol. Es un panorama que s'embora en els cims de les montanyes pera fer veure en nosaltres l'inquietud de les pluges y l'engrúnia dels paisatges ofegats en un enterboliment gris. Y en molts dels quadros, desde els camins de les hermites, a l'ombra d'uns xiprers que n' donen una pau morada entre la verdor de l'allegria, veiem un tros de carretera, una línia blanca, instintivament continuada a l'un costat y l'altre per fora el marc, fins les regions desconegudes; perdentse en un revol per amagarse darrera la montanya com buscant el atreviment, obstinadament, els seus petits tots les faldilles amples, en una tristesa infuñida.

Oficialment la visita es pel Rei, pel qui representa l'Estat, y es clar, el poble den participa; mes ¿com ne participa? ¿Es que veu el símbol que vol tenir lo viatge? ¿Es que ademés de contemplar el faust ab que reben al primer funcionari francès es fa alguna representació interior de que els pobles que alegrement es diuen germans es comen-petren veraderament? ¿Es que com pren lo que es la França y vol imitar-la en el procedir moral y vol tenir-la per espill y per mestre? No; aquest poble

es incapàs de tot axò y sols sent l'alucinació momentània. Perque tot lo que vegi, pels carrers, pels teatres, pels salons, si es que ho pot veure, es dolorosament risible; que si bé n'hi hi du la magestat de la seva persona, totes les manifestacions espetades son raucitiques d'esperit, no sentides, momentànies y superficials. Hi ha en la sang de aquesta rassa, plena d'atavismes morresos, l'indolència, l'engrúnia y el fastic; hi ha l'hàbit de les grans misèries y el orgull banal del malotisme més rastrer; hi ha l'hàbit de la paraula més llampant, més sonora y més falsa. A tot axò el bo de M. Loubet hi ha fet la seva rialla característica...

¿Quina impressió ha corregut per dintre seu y per dintre els del seu seguit al ésser festejats pels tiessos capitosos madrilenys? Jo penso que al franquejar l'Espanya els devia invadir la tristesa, que ja en els camps espanyols tot es erm y desert. La riuiera França devia sentir compassió pels qui s'en anaven per que sabia que al altra banda casi tot era negre. Y en la pobresa dels camins y dels pobles y dels camps, M. Loubet devia sentir una mena d'angoixa tal, que devia ferli l'impressió de que anava camí d' un cementiri. Y al arribar al cor d'aquest Estat corat la seva rialla den haver vingut sarcàstica. Jo m'he fet el càrrec y no m'hi usoriament — de que presideix les darreres y convulses alenades de quelcom que s'està acabant, orgiament, funestamente. Que lo que aquí aleta no m' son els bacteris que purulent, lo que aquí transceixen no m' es el fastic de lo que es consum. Que ja n'hi ensenyen de penjolls y llumina-ries, de palaus y teatres, de munions de soldats formats y de gala; el geni transpirenàic sab veure més endins de totes aqueixes coses, sab llegir en la fas dels pobles com en la dels individus; sab veure lo que es el d'estampant en el front, y axò no ment. Y M. Loubet, y ab ell la França entera veurà que el poble aquest no es un poble, sinó simplement els membres descompostos d'un poble que es conserven en el seu lloc per un miracle de respecte — respecte a lo aparatosos, y que funcionen per lligams adobats deu voltes cada dia y que estan sempre a punt d'esqueixarse. Y sabrà veure també, en la mateixa fas dels qui l'obsequien, el signe de la rassa decadent, o al menys llegirà en els seus ulls aquesta tristesa impertèrrita que arrossega a els homes — y als homes més alts — a les passions més baxes.

Hauriem de condonarlos forsa si sapiguéssim que los hostes de Madrid han de considerar a totes les nacions del Estat ab les mateixes sentències ab que consideraran el ventre d'aquest cadavre. Sabem que ls estrangers ens distingexen y al parlar d'Espanya — en civilització, en ciències, en laboriositat, en art — en fan, al menys, dues parts: l'una l'acostan a ells, l'altra a l'Àfrica.

Fransa, d'ont hem begut les grans corrents civilisadores, ab la que s'ofonem en esperit — nosaltres, els catalans — y en procedir, sabrà veure clarament que casi tota la poridoria resideix en un lloc; y que l'viatge del seu més alt magistrat an aqueix lloc, si ha tingut, apart, un com pretext de polilese, un esbarrat, ademés de recreu, de lo pintorescament melangios, es un abrac d'amistat per tots els elements aqueixos que son sans dintre l'Estat, per aqueixos pobles que treballen y estudien y lluiten, y una presentació orgullosa — sí, orgullosa, a per què no? — y compassiva als altres pobles irregenerables.

JACME DELS DOMENYS

Madrid 25 octubre 1905.

L'Ivo Pascual ha tingut exposades obres seves al saló París; axò dona actualitat a lo que d'ell vull dir.

Es en un dels estrets carrers de la Barcelona antiga ont he anat a veure els quadros, les notes de color que l'artista no ha exposat per falta d'espai. Un pany de paret era poca cosa pera penjarhi tantes bellesses y l'Ivo ha triat entre les pintures les que li han semblat més assequibles al gros públic.

Jo he pujat una d'aquestes escales interminables, deturant-me en els replans ont sobren les portes del primer pis, del segon, tercer y quart pis ab retols reveladors d'una part del misteri tancat darrera el pany. Dalt de tot l'Ivo hi té el taller. Es un quartet petit, una pessa embarrinquada ab finestres obertes sobre la ciutat y una claraboya de vidres, a través de quina es veu el blau del cel. L'Ivo m'acollí amablement. Em mostra les teles pintades, les prodigioses visions de Natura perpetuades en les notes colorides. Al meu davant s'estenen en diversos marcs les evocacions anyorades del paisatge lluminós. Es una diversitat que dona idea d'una cosa única en sa bellesa. Son uns apuntacions fetes en la successió dels emocionals moments d'una diada de sol. Es un panorama que s'embora en els cims de les montanyes pera fer veure en nosaltres l'inquietud de les pluges y l'engrúnia dels paisatges ofegats en un enterboliment gris. Y en molts dels quadros, desde els camins de les hermites, a l'ombra d'uns xiprers que n' donen una pau morada entre la verdor de l'allegria, veiem un tros de carretera, una línia blanca, instintivament continuada a l'un costat y l'altre per fora el marc, fins les regions desconegudes; perdentse en un revol per amagarse darrera la montanya com buscant el atreviment, obstinadament, els seus petits tots les faldilles amples, en una tristesa infuñida.

Oficialment la visita es pel Rei, pel qui representa l'Estat, y es clar, el poble den participa; mes ¿com ne participa? ¿Es que veu el símbol que vol tenir lo viatge? ¿Es que ademés de contemplar el faust ab que reben al primer funcionari francès es fa alguna representació interior de que els pobles que alegrement es diuen germans es comen-petren veraderament? ¿Es que com pren lo que es la França y vol imitar-la en el procedir moral y vol tenir-la per espill y per mestre? No; aquest poble

es incapàs de tot axò y sols sent l'alucinació momentània. Perque tot lo que vegi, pels carrers, pels teatres, pels salons, si es que ho pot veure, es dolorosament risible; que si bé n'hi hi du la magestat de la seva persona, totes les manifestacions espetades son raucitiques d'esperit, no sentides, momentànies y superficials. Hi ha en la sang de aquesta rassa, plena d'atavismes morresos, l'indolència, l'engrúnia y el fastic; hi ha l'hàbit de les grans misèries y el orgull banal del malotisme més rastrer; hi ha l'hàbit de la paraula més llampant, més sonora y més falsa. A tot axò el bo de M. Loubet hi ha fet la seva rialla característica...

¿Quina impressió ha corregut per dintre seu y per dintre els del seu seguit al ésser festejats pels tiessos capitosos madrilenys? Jo penso que al franquejar l'Espanya els devia invadir la tristesa, que ja en els camps espanyols tot es erm y desert. La riuiera França devia sentir compassió pels qui s'en anaven per que sabia que al altra banda casi tot era negre. Y en la pobresa dels camins y dels pobles y dels camps, M. Loubet devia sentir una mena d'angoixa tal, que devia ferli l'impressió de que anava camí d' un cementiri. Y al arribar al cor d'aquest Estat corat la seva rialla den haver vingut sarcàstica. Jo m'he fet el càrrec y no m'hi usoriament — de que presideix les darreres y convulses alenades de quelcom que s'està acabant, orgiament, funestamente. Que lo que aquí aleta no m' son els bacteris que purulent, lo que aquí transceixen no m' es el fastic de lo que es consum. Que ja n'hi ensenyen de penjolls y llumina-ries, de palaus y teatres, de munions de soldats formats y de gala; el geni transpirenàic sab veure més endins de totes aqueixes coses, sab llegir en la fas dels pobles com en la dels individus; sab veure lo que es el d'estampant en el front, y axò no ment. Y M. Loubet, y ab ell la França entera veurà que el poble aquest no es un poble, sinó simplement els membres descompostos d'un poble que es conserven en el seu lloc per un miracle de respecte — respecte a lo aparatosos, y que funcionen per lligams adobats deu voltes cada dia y que estan sempre a punt d'esqueixarse. Y sabrà veure també, en la mateixa fas dels qui l'obsequien, el signe de la rassa decadent, o al menys llegirà en els seus ulls aquesta tristesa impertèrrita que arrossega a els homes — y als homes més alts — a les passions més baxes.

Hauriem de condonarlos forsa si sapiguéssim que los hostes de Madrid han de considerar a totes les nacions del Estat ab les mateixes sentències ab que consideraran el ventre d'aquest cadavre. Sabem que ls estrangers ens distingexen y al parlar d'Espanya — en civilització, en ciències, en laboriositat, en art — en fan, al menys, dues parts: l'una l'acostan a ells, l'altra a l'Àfrica.

Fransa, d'ont hem begut les grans corrents civilisadores, ab la que s'ofonem en esperit — nosaltres, els catalans — y en procedir, sabrà veure clarament que casi tota la poridoria resideix en un lloc; y que l'viatge del seu més alt magistrat an aqueix lloc, si ha tingut, apart, un com pretext de polilese, un esbarrat, ademés de recreu, de lo pintorescament melangios, es un abrac d'amistat per tots els elements aqueixos que son sans dintre l'Estat, per aqueixos pobles que treballen y estudien y lluiten, y una presentació orgullosa — sí, orgullosa, a per què no? — y compassiva als altres pobles irregenerables.

JACME DELS DOMENYS

Madrid 25 octubre 1905.

L'Ivo Pascual ha tingut exposades obres seves al saló París; axò dona actualitat a lo que d'ell vull dir.

Es en un dels estrets carrers de la Barcelona antiga ont he anat a veure els quadros, les notes de color que l'artista no ha exposat per falta d'espai. Un pany de paret era poca cosa pera penjarhi tantes bellesses y l'Ivo ha triat entre les pintures les que li han semblat més assequibles al gros públic.

Jo he pujat una d'aquestes escales interminables, deturant-me en els replans ont sobren les portes del primer pis, del segon, tercer y quart pis ab retols reveladors d'una part del misteri tancat darrera el pany. Dalt de tot l'Ivo hi té el taller. Es un quartet petit, una pessa embarrinquada ab finestres obertes sobre la ciutat y una claraboya de vidres, a través de quina es veu el blau del cel. L'Ivo m'acollí amablement. Em mostra les teles pintades, les prodigioses visions de Natura perpetuades en les notes colorides. Al meu davant s'estenen en diversos marcs les evocacions anyorades del

dret de cada poble a tenir el govern dels seus nacionals. Així com als homes se'ls hi ha reconegut aquest dret a la vida, aquest respecte a la seva individualitat i a la seva llibertat, així mateix les nacions, conjuncions d'aquells homes, personalitats col·lectives, tenen també aquest dret inherent al home i per xò el reclamen totes aquelles que se senten tirades sota l'imperi de la força. Veu aquí lo que és el Nacionalisme.

Aquest no cerca l'home per encarnar el seu ideal; cerca a la nació mateixa, no consentint mai l'intrusió d'elements estranys que pertorbin la seva vida. Vol ésser ella mateixa perquè té raó de ésser. Així com l'home no necessita cap complement, cap maneta que el faci obrar, així mateix les nacions se subleuen contra tot poder estrany, que entortolligant sons membres, les privin de manifestar-se lliurement. El Nacionalisme és son enemic capital: verdader monstre que asseca les fonts d'energies i mata tot impuls de vida. No essent res pretent ser-ho tot. La seva vida purament artificial, si es que poden concebre armonies la vida i l'artífic, la reb exclusivament de totes les entitats que ell pretén esclafar ab els raigs del seu calor emmatellat. Essent obligada a la desaparició de tot lo que no té raó d'existir, no cal dir que l'seu esfondrament tant pertorba els drets més sagrats dels pobles s'imposa necessàriament.

Diguís lo que 's vulgui, no hi ha en el fons una comunitat d'idea entre el moviment republicà i el moviment nacionalista? ¿No és en resum la destrucció del règim que sufrim lo que guista son intent? ¿No és aquest arvi nostre capital enemic? Doncs, ¿per què barallarnos?

Planeyens de la poca cultura de molts republicans, del encarnament ab que es mouen sens avensar un sol pas, mes dèiem el bastó que sols atia l'odi, i aquest ofusca el cervell.

El Nacionalisme és el moviment de tota una nació no pot escloure a ningú que a son si s'abrigui i és molt natural que dintre un moviment gran hi tinguin cabuda altres de petits i circumstancials. La seva missió és covarlos a tots i ab el seu calor anaròsio infundint vida per creixre, per desenvolupar-se, i lo que avui es un cos sens forma, ni color definit, cobegemlo afectuosament perquè demà sigui tot volta. la palanca que alsapremant arduament, engegui per sempre més al botavanc aquest estat de coses impossible.

No és pas, doncs, incompatible la República ab el Nacionalisme. Aquella cab perfectament dintre d'aquest. No son pas les idees qui son incompatibles, son els homes qui les encarnen. Uns per sobre d'ignorancia, altres per manca de caritat, enarboren la respectiva senyera, símbol de sos amors i arremeten-se se destrossen mutuament, en tant les idees se conserven perfectes i lligades per fraterna abraça.

Emmirallenshi.
TARRASA, octubre de 1905

MARTÍ ALEGRE

LLIBRES NOUS

La moral en el teatre, de l'EMILI TINTORER. — Un volum de 320 pàgines, edició «Joventut»; preu 3 pessetes.

Heus aquí un llibre que és dolorós se'ns hagi tingut d'escriure. Y no sols ningú pot negar-li oportunitat en el moment actual, sinó que es de creure la tindrà pels segles dels segles. Els accidents, els detalls podran canviar; la seva essència, el moviment d'indignació que l'han produït, no es pot negar que perdin llur significat fins i tot problemàtic instant en que 'ls homes siguin heroïcament, absolutament sincers. Ab axò n'hi ha per dies.

El veritable títol de l'obra hauria sigut: *De com la moral serveix d'excusa als farizeus per condemnar tota obra de teatre que pugui posar al descobert l'hipocrisia i els convencionalismes socials de que s'aprofita*. Certament, el títol hauria sigut massa llarg i ha fet bé l'autor de buscar-ne un altre.

Encara que *La moral en el teatre* no diu prou lo que és el llibre per la seva vaguetat, el nom no fa la cosa, i la cosa és una valenta xurriacada a tots els hipòcrites aristocràtics, a tots els cretins que s'esforcen de veure sobre les tauls la real i artística representació de la vida, per poc que s'aparti de les ridicules convencions a que han donat el nom de moral.

En Tintorer descobreix el veritable sentit de llurs anatemes i de llurs indignacions. Y per fer-ho, no s'embarca en abstractes disquisicions. El seu procediment consisteix en posar un exemple concret de cada una de les categories d'obres que han sigut titllades injustament d'immorals. Son notables entre 'ls diferents estudis que componen el llibre, els dedicats a *Brand*, a *Realidad*, a *El Honor* i a *La senyoreta Julia*, per constituir veritables anàlisis de l'obra estudiada, desentranant la seva finalitat i la seva valia artística.

Després de presentar diversos exemples de obres perfectament morals que l'hipocrisia de la moral ha rebutjat injustament, l'autor ens ofereix un ramell de produccions escèniques acceptables per totom i que constitueixen veritables casos d'immoralitat. Son remarcables en aquest concepte l'estudi del *D. Juan Tenorio*, del teatre de l'Echegaray, del *vaudeville* i del *gènere chico*.

Mereix especial menció lo que diu referent als actors, a la seva innèrta indignació, sense consciència, d'interpretar certes obres. És una veritable llàstima que en Tintorer no s'hagi detingut més extensament al tractar aquest punt, perquè el seu treball podria haver sigut d'una acció altament benefactora.

Mes que tot lo altre del llibre; car,

desgraciadament, ni aquesta, ni totes les demés obres de la mateixa mena que es puguin publicar, seran prou per a destruir el pecat d'hipocrisia que corromp l'ànima de la societat actual.

De totes maneres, *La moral en el teatre* és un bon llibre i una obra corajosa, que cal recomanar als joves com a medi d'orientació. Axò no vol dir que estiguem d'acort ab totes les afirmacions que fa l'autor en el transcurs de ella. Mes fora inútil entretenir-se en crítica de detall, essent lo important de aquest llibre el generós esperit que l'informa.

El Pop de la platja, quadre dramàtic inspirat en la narració *Tchekache* de MAXIM GORKI, per AUGUST BARROSA; edició «Joventut»; preu una pesseta.

La trasplantació a l'escena d'aquesta vigorosa novel·la de Gorki, està feta ab molta trassa, conyunt en absolut a l'original, modificat tan sols en aquelles condicions de lloc que son necessàries pera adaptar-lo a les exigències materials del teatre. Així l'escena de la curta odisa en la fosca de la nit de quell extraordinari pescador sense orreig de cap mena que és *Tchekache*, — pescador de mercaderies extraviesades en el port, que ell troba molt abans de que els demés les hagin perdudes, — aquella odisa a través de tots els perills de la natura i els vigilants que en el llibre se desenrotlla passant d'un lloc a l'altre segons les exigències de la narració, en el teatre, com forasadament ho fan necessàries les especials condicions d'aquest, comensa i acaba en el mateix lloc, un recó de platja vora un gran port, que en l'original és el d'Odesa. Axò ha obligat al autor de la trasplantació a trencar l'acció principal ab alguns episodis, que si bé no desdieu de l'ambient de l'obra, essent-li al contrari molt apropiats, li liven una mica de la seva intensitat primitiva.

Mes aquesta remarca sols pot aplicarse al conjunt de l'acció dramàtica, perquè, en els detalls, tots els personatges conserven perfectament el vigor característic del genial escriptor rus.

Una cosa curiosa 's nota en aquesta obra. Y és que sense que l'autor hagi modificat en ella més que 'ls noms dels personatges, essent el diàleg en gairebé la seva totalitat una traducció literal, el drama no resulta exòtic, ni en el fons, ni en els seus detalls. Axò prova la fonda humanitat, l'universalitat de l'obra de Gorki, que, ab tot i ésser essencialment, fonamentalment rus, és alhora, i per axò mateix, de tots els pobles. Va tant a fons en l'ànima del poble rus, que arriba a les arrels matexes de l'humanitat. Quin mirall pera els que pretenen cercar en artificiosos exotismes la fórmula d'una modernitat transcendental!

Els meus ex-libris i la seva explicació filosòfica, per J. PLANES I DORCA.

Confesso ingenuament que no estic preparat pera poder jutjar el simbolisme transcendental i cabalístic que exposa l'autor en aquest opuscul. Me limitaré, doncs, a fer constar la seva rebuda, indicant de passada les excel·lents condicions del tiratge fet a can Giró i que 's ven al preu de dos raïs en les llibreries.

Els Amors de Dafnis i Cloe, de LONGUS. **Amor y Psiquis**, d'APULI, traduccions catalanes de R. MIQUEL I PLANES. Un volum de XXXII-216 pàgines, edició «Joventut»; preu 3 pessetes.

Son prou conegudes de tots els devots de la literatura les hermoses pastorals de Longus, recontant els ingenus amors de *Dafnis y Cloe*, pera que fassi menester presentar-les al lector mitjanament il·lustrat. Qui no les hagi llegides les haurà sentides remembar seguerament com una de les petites joies que hem heretat de la literatura grega, tant rica en trossos incomparables. Y després, tot lo que podriem dir referent a la valia d'aquesta fresca novel·la antiga i a la seva bibliografia, ho diu prou bé l'autor de la traducció en el ben escrit i documentat pròleg ab que la caps. Allí trobareu les apreciacions de plomes tant eminentes com les de Goethe, Anatoli France i Valera; certament fora excés d'immodestia posar la nostra al costat de la llur.

Una sola cosa revelarà mellor l'importància de l'obra grega que totes les més llargues disquisicions encomiatiques, i és el nombre de traduccions que se n'han fet en totes les llengües, i lo seguit que se n'ha succeït les edicions. Molts de nostres llegidors conixeran sens dubte la castellana de Valera i la francesa d'Anyot, revisada i completada per Courcier. En català no en teniem cap, ni antiga ni moderna. Era una de tantes deplorables deficiències de la nostra literatura, deficiències que sols ab temps i bona voluntat poden esmenarse.

Avui en Miquel i Planes n'ha reparat aquesta traducció el *Dafnis y Cloe* en català. Y cal remerciarlo de tot cor per la seva empresa, de la qual s'ha sortit àl·lusament, en gloria i profit de les lletres catalanes. Tota la frescor, tota l'ídica ingenuïtat de la narració grega no han perdut res del seu encant a l'ésser trasplantades en català per la ploma de Miquel i Planes. Recordo perfectament l'impressió que m'produïa la novel·la al llegir-la per primera vegada en la versió francesa de Courcier, i confesso que l'he reviscuda ab la mateixa intensitat al tornaria a llegir en la present traducció. Ella conserva perfectament aquell no sé què de pura, de transparent, de joventut, de lluminositat, que és el distintiu principal de l'ídica narració de Longus. En Miquel i Planes s'ha compromentat ab l'esperit de l'obra i ens en ha donat no tant sols les paraules sinó també l'ànima.

Jo atribueixo gran part de l'afecte produït al llenguatge de la traducció. És una felicitat troballa la de barrejarhi mots arcaïcs i desacomunats en tant justa ponderació, que, sense fer gens dificultosa la lectura, lleven al llibre tot aire de modernitat, fentnos abstraure per complet de la vida actual pera transportarnos a l'època en que fou escrita la novel·la. Y axò és logra fàcilment, perquè no hi ha cap dissonància entre 'ls fons i la forma, entre la paraula i l'esperit; perquè mai l'evocació de cap idea d'última hora s'interposa entre l'imatge de la vida antiga que descriu el llibre i l'esperit del llegidor.

Aquesta perfecta concordança entre l'ànima de l'original i el verb de la traducció crec lo més difícil d'assolir en les trasplantacions d'obres antigues. Es tan perillós topar en l'escull de desnaturalitzar sense pensar modernitzant el llenguatge! Y aleshores ja perd tota la seva valia com evocacions de la vida d'altres temps pera convertir-se en senzilles reconstruccions d'un nostre contemporani.

En Miquel i Planes ha sabut salvar el perill del tot; ens ha donat l'obra antiga en tota la seva integritat, conservant aquell perfum de vellor que avalua pels veritables gurmets literaris les artístiques creacions d'èpoques passades, i cal felicitarlo coralmant per la seva escrupolositat i el seu acert.

Les matexes qualitats que fan remarcable la traducció de *Dafnis y Cloe* se troben també en la *Amor y Psiquis*, el deliciós conte d'Apulei, que l'Autent en la nostra rondalles populars és tant notable. No cal, doncs, repetir lo que ja queda dit de l'altra.

Però si té de fer-se esment de l'hermosa edició especial que ha fet per el traductor d'aquesta obra, és un treball artístic que honra l'seu bon gust i l'estampa den Fidel Giró, ont ha sigut tret el llibre. Forma aquest un volum de XXIV-136 pàgines, esmeradament imprès i va ornat ab enquadraments vermells, trenta dos gravats, reproducció d'altres tantes composicions de Rafael d'Urbino, i una fototipia representant l'exquisit grup de marbre Amor y Psiquis, de l'Antoni Canova, servint de capçalera a un gentil sonet del traductor. El tiratge ha sigut de 150 exemplars, 30 en paper japonès i 120 en paper de fil, que 's venen a 20 y a 10 pessetes, respectivament. És una vera obra d'art que recomanem a tots els amants del llibre.

En Miquel i Planes anuncia també una edició especial de *Dafnis y Cloe* ab il·lustracions den Triadó, que segurament serà digna pariona de la que hem descrit ara mateix.

JOAN D'AVINYÓ

Revista internacional

La fi d'una agitació. — La pau rus-japonesa. — Les dificultats d'acceptació pels japonesos. — Noves aliances. — Transcendència general del tractat de pau rus-japonesa. — Censures al mateix. — Una frase de M. Withe. — La bona voluntat. — L'imperialisme alemany y l'Austríac d'Europa.

L'assumpte de les revelacions de *Le Matin* pot darse per terminat. Els governs de Londres, París y Berlín han entrat en explicacions entre ells i la agitació fictícia per aquells provocada s'es resolta racionalment. De totes maneres ha pogut veure's en el passat incident l'immensa força que actualment assoleix la gran premsa. Han sigut indispensables bastants dies pera que les cancelleries i la opinió pública reaccionessin de sa inquietut.

El dia 14 van ser firmats pel Tsar y el Mikado els exemplars del tractat de pau acordat entre ells. Ab el canvi posterior d'aquests documents pot la pau rus-japonesa darse per definitivament realitzada, sense que manqui altra cosa que restablir les relacions diplomàtiques sobre la base del *statu quo ante* per l'envi a Petersburg y a Tokio dels antics embaxadors que eren, l'un y l'altre, *persona grata* abans de la guerra. Mentrestant el govern francès serveix d'embaxador benèvol y oficiós entre 'l Japó y Rússia.

Cal remarcar que no sense prou feines ha conseguit el Mikado fer acceptar el tractat de pau per sos súbdits, qui no volien renunciar a la perspectiva d'una forta indemnissació. Aquesta acceptació no ha pogut lograse sinó després de disturbis prou seriosos que probaven al menys que els japonesos no s'daven per satisfets.

Per altra banda la pau ha sigut tan pera Rússia com pera el Japó cosa forasada a conseqüència d'una col·lisió de grans finances que s'havien convingut, un poc tardivament pera fer vaga, diguemho així y negar als bel·ligerants lo que hem convingut en anomenar el *nirvi de la guerra*. Y la absència d'una indemnissació pecuniària en la pau aquesta és potser més aparent que real. Segurament no convenia pas al govern rus veures obligat a un desembors, que li hauria sigut extraordinàriament molest, ara y per estona, tenint en compte son magre estat financer actual, i que no hauria llastimat menys a son amor propi y a son prestigi, tan feble ja als ulls matexos de sos súbdits; però també cal tenir en compte que, per lo que toca a les ventajoses concedides al Japó els beneficis enormes que ab el tractat últim adquireix en l'Assia compensen sobrerament la falta d'una indemnissació que, altrament no hauria pogut ser obtinguda sinó a costa de la continuació de les hostilitats.

Ara, conlosa definitivament la pau rus-japonesa se parla ja d'aliances noves: aliances anglo-russa, rus-alemanya, rus-japonesa que vindrien en la balansa política a equilibrar les aliances existents y neutralitzar-les. D'altra part l'extensió de la alianza anglo-japonesa y la extensió dels interessos que s'intercoreuen a Xina, concouren a donar al tractat, en que s'instaura l'Assia un règim pacífic, un interès internacional de primer ordre.

Son censurades en ell algunes imperfeccions. *Le Temps* ha censurat (a mon entendre no ab prou fonament) la redacció d'algun article que titlla d'obscuritat. Però el mateix *Le Temps* rememba una frase de M. Withe en se declaracions, quan afirmava que 'ls tractats no valen sinó per la manera com se 'ls aplica. La redacció més clara no potevitar conflictes quan subsisteix, per una o per altra part, el desig de provocarlos. Al contrari, el text més obscur devé excel·lent si la voluntat pacífica és en els dos contractants sincera y durable. Y, en el cas present, sembla aquesta bona voluntat sincerament existir.

També és indubtablement sincer, y no cal en ell veure cap segona intenció maliciosa, el desig pangermanista dels alemanys d'Austria, que ara sembla dar a una nova y interessantíssima fase l'imperialisme alemany. L'obra unificadora de Bismarck es en realitat insuficient; perquè excluint els Habsburgs de la Confederació germanica va dexar una fracció important de la rassa fora de la Unitat nacional.

Però els alemanys d'Austria no s'resignen an aquesta exclusió. Precisament l'agitació protestant coneguda ab el nom de *los von Rom* no es més que una de les formes d'aquesta tendència a restablir l'unitat y la coesió germàniques.

Fins ara Guillem II feia orella sorda a les invitacions que li eren dirigides en aquest sentit. Però, segons sembla, d'ara endavant, aquesta actitud es interina, devint durar fins la mort de Francesc Josep. Quan aquest morisca, personalment simpàtic, haurà desaparegut de la escena política, es de creure que el Govern alemany, al obrirse la successió, favoreixi el moviment cordial que dú als alemanys del Anria als braços de sos germans del l'actual imperi.

Sense grans apariències, sense dur ombres al ànim de Francesc Josep, el Emperador ha pres ja mides preparatòries en aquest sentit. Precisament l'esperansa de l'acció eventual d'aquests nou milions de súbdits austro-alemanys, en sa major part catòlics, ha contribuït sense dubte a la política de conciliació per aquell inaugurada enfront de la Santa Seu, política que li ha valgut el apoi del centre catòlic del Reichstag; lo que no li impedeix considerarse com a chefe de l'Església reformada y obrar com a tal (1). Altra indicació en aquest inat-x sentit de pangermanisme futur, és l'actitut presa per Guillem II en la crisi parlamentaria de Budapest. Els consells inter-sats dat a Francesc Josep en lo referent an aquest assumpte son, en prova de lo que diem, una resistència a les tendències secessionistes de l'Hongria. Y en aquest mateix sentit de coses, un follet alemany recentment publicat, i que, encara que desaparegut en alt lloc no dexa de tenir significativa importància, profetisa fervidament un moment en que, arrebatada la corona de Sant Esteve als Habsburgs cenyirà d'ella son front un Hohenzollern.

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

den Jaurès, de que oportunament donarem compte.

Si bé no de tanta importància mundial, però potser de més pera nosaltres, foren dos vots emesos per unanimitat a propòsit de la aproximació franco-alemanya, que fou el tema palpitant del Congrés. Aludint particularment a la matèria, se votaren allí aquets dos acords, (proposats principalment mercès a la intervenció den Novikov y altres sociòlegs de sa casta) que tot bon nacionalista certamente aplaudirà.

El primer, d'ordre general, al proclamar la necessitat de la propaganda pacifista, recorda el dret de les nacionalitats y la semblansa de les relacions entre les nacions ab les dels individus, que no deuen ferse justícia els matexos.

El segon, conté, entre altres, els següents capitals conceptes que reproduïm: «El Congrés de la Pau demana, el reconeixement d'un sistema de dret internacional que assegurui un arreglament jurídic de totes les diferències entre les nacions.

«Reconeix el principi de que està prohibit disposar políticament de territoris sense el consentiment de les poblacions».

«Expressa la convicció de que una vegada establert aquest sistema de justícia, serà possible ferne aplicació a les antigues conquestes».

Anque formulades ab vista a la qüestió Alsàcia-Lorena, que no anomenen, son aquestes conclusions de caràcter general y fàcilment aplicables al nostre cas. Elles de totes maneres ens demostren dues coses: primera, la mai prou insistida connexió de les reivindicacions nacionalistes y socialistes, y segona, el nou y creixent reviscament del principi de les nacionalitats a l'ombra protectora del actual gran moviment de reforma social.

Cal, doncs, que les antigues conquestes n'hagin esment d'aquesta veritat si volen ferse aptes pera reclamar al seu dia la justa revisió de llur antic y cruent procés.

C. M.

MOVIMENT AUTONOMISTA

Catalunya

Premià de Mar. — El passat diumenge s'hi celebrà un mitin de propaganda nacionalista, que sigui una assegurança de futures victòries. El nombre públic que omplena el local tributa als oradors entusiastes demostracions d'efecte y aprovació per les doctrines que s'hi predicaren acabant tant simpàtic acte ab el crit de *Viva Catalunya!*, unanimitament contestat per la concurrència, en quina hi ressaltaven moltes y xamoses senyoretes.

Hi parlaren els companys Ventura, Ferrerons, Manau, Gasólvia, Tarragó, Llanguet y Millet.

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc de la tarda, donarà En Miquel Balmas, en la «Associació Catalana» d'aquest poble una conferència pública sobre «El Nacionalisme en Europa».

Premià de Mar. — Demà, a les cinc

inègables de Montjuïc son meritoris i laudables, que's deuria castigar ab pena de mort la professió de determinades idees. A davant d'això barbaítats, ja ont cercar la consciència pública per residenciari als que han d'atjar de complir la seva missió?

Si cada país a el govern que's mereix, cada col·lectivitat social té els procediments adequats al seu estat, per la seva defensa. Sols aquí és possible que un quef de policia preconi publicament el torment i l'assassinat com a medi de investigació i no s'axequin esverats tots els estaments per demanar que se l'engorjoli com a un gos rabíol.

No, no en tenim de consciència pública en el verdader i més enlairat sentit de la paraula.

El ressó de les lamentacions dels empresonats potser justament, sols es troba en ses respectives llars, però no en el cos social. S'ha dit que l'autor de la bomba és l'anarquisme, i no busquen arguments que racionalment fassin creure lo contrari. A davant d'aquest prejudici es tot inútil.

Per axó deia que la hermosa iniciativa d'en Pous y Pagés d'exercir la acció popular es de moment impracticable.

Aquesta gran ciutat dels nostres amors porta quelcom de podrit en llurs entranyes.

L. C. I.

NOVES Y ECOS

Tiranies que s'escolen.— En el número extraordinari del periòdic *Progrés*, destinat a commemorar la persecució de la premsa nacionalista pel governador, hi fou convidat a col·laborar El Poble Català juntament ab els altres companys de premsa.

Y deien en aquell número sota'l títol que comença aquest soít, y en dolça germanor ab les altres redaccions de periòdics nacionalistes:

«Espanya es una terra benedicta del sol y averrida dels homes. El Progrés— aquest sant lema de vostre periòdic— a cada pas que dona s'hi ataca per anys y generacions. La tradició, en camí, hi viu en les llurs entranyes, y s'hi arrapa fins a dèxar xuclada y morta la terra.

Nhi ha una de tradició que li és més que cap altra característica: es la de tirania. Aquesta sorgeix encara en cada poble que trepitja. Ser dominat per Espanya equival a sacrificar sang y or en la pira sagrada. Mes la rojor de la sang es sempre precursora de rojors d'incendi: del incendi de la Llibertat abraçant la terra. Per axó el domini espanyol mai ha durat, y la manta fúnebre del sacrifici ha sigut aviat vapor d'incens nimbant un Redreusant y una Victoria.

Un dia aquesta tradició de sang, netament espanyola, feís caure 'ls caus dels Comptes d'Horn y Egmont, un altre dia aiaava la força per en Bac de Roda, y un any y un altre any immola en el Tribunal del Sant Ofici la ciència llure y 'l pen-

sament en revolta, de generacions y generacions d'homes.

Mes allavors era la Espanya gran, la Espanya-imperi esplendorosa fins en sos crims. Avui no'n queda res d'allò. Avui es una Moreria trista, que en lloc de califes té reioteons d'aduar y santons de kábila. Avui no'n pot alisar de cadafecs magnífics que ni per tant té fora; y la seva tirania ha perdut aquella horrenda grandesa, y la Historia ja no posa una emoció de tragedia a les seves devastacions d'idees, de vides y de pobles.

Per aquesta circumstancia es que les hores darrerres de dominació a América y a Occident foren solament taques grises y d'ombra. Y per axó son ridicules les persecucions actuals contra'l Nacionalisme de Catalunya. ¿Quin mal ens pot fer si som més forts que ella? Fara emmudir publicacions periodístiques, perseguirà associacions respectables, mes ab la seva acció empenyerà la nostra obra. Hongria té interès en la entrada dels diaris estrangers que liberalitzen, y malgrat d'axó totom parla avui de sa futura independència.

En recordemnos d'aquells dies en que 'ls nostres reis desembarcant a Sicília y Nàpols eren rebuts ab pluja de flors y aclamats per llibertadors dels pobles que conquistaven, y segurs del helicópter de la patria, aprenem a odiar les seves tiranies, pera que alser senyors de casa nostra no en volguem sobre cap poble, ni sobre cap consciència.

L'himne imperial rus xiut.— A la re- abertura de curs d'un Institut de segona ensenyansa de Petersburg va tocar l'himne imperial a l'entrada de les autoritats superiors y 'l públic d'escolars, professors y llurs famílies 'l aculliren ab una xiutlada general.

Aquesta manifestació de protesta al *Bojé tsaria khroni* (Deu salvi al tsar!) fou un pèssim efecte entre 'ls sostenidors de la autocràcia que contemplen esverats com la nació va perdent els respectes a lo que abans semblava més sagrat.

Axó's recorda lo que passava a Barcelona anys endarrera, en que la marca real no's podia sentir sense obligat acompanyament de xiutes.

Recordem an aquest efecte que en una recepció a Ca la Ciutat, en honor d'uns marins de l'Argentina, el comandant Betheden va demanar al alcalde Sr. Martínez Domingo, després de la ovació feta al seu himne, que l'havia de sonar a la plaça de Sant Jaume toques la marca real.

El alcalde va fer discretament el sort, però haventse repetit l'indicació no hi hagué més remei que donà compliment. Y comensaren els primers compassos y comensaren els xiutes. L'alcalde groc y sense paraula's retirà del balcó. Y darrerres se'n sortí el comandant Betheden, que abans de que l'altre li conjunqués una explicació va dirli ab la seva veu suau d'América:

— En la Argentina pasa igual. Tocando el himno argentino en Córdoba Mendoza no hay paizano que no silbe. No sé el señor Intendente importancia al hecho. Estoy complacido d los aplausos al himno de mi país.

Y la conversa entre l'alcalde, els marins de l'Argentina y 'ls consuls que 'ls volien reconguir sobre 'l fet de xiutar l'himne nacional; tot aduien fets, de si pa-sava lo mateix a Irlanda, de si a Noruega feien tal altra cosa, de si Italia, de si Austrí... y en resum que, casi vingué a reconeixer totom que 'l xiutlar era lo més natural. Y

el Sr. Martínez Domingo, anà recobrant el color.

Poden acontentarse, doncs, els autòcrates russos. Qui no s'accontenta es perque no vol.

Germanat de pobles.— Aquestos dies a Madrid, pera afaiagar a Mr. Loubet han parlat molt de Trafalgar, ont francesos y espanyols reberem junts, y han tapat discretament ab tapissos els quadros de *Casa de la Villa*, que representen escenes del Dos y de Maig.

No calen aquestos escrúpols, que si França té un Sant Quinti, Espanya té un Roeró. De l'Historia seu han de recullir més les ensenyansas que 'ls agravis.

Nosaltres, els catalans, el venguéssim recordar la germanat ab França tindríem molt que dir. Podríem retreure, en primer lloc, l'ajuda dels reis francs en la deslliuransa de la terra, la proclamació d'un rei francès en temps de Joan II, que fou en Renat d'Anjou, y regnà del 30 de juliol de 1466 al 8 d'octubre de 1472, y l'anexió de Catalunya a França en 23 de juny de 1611, regnant Lluís XIII, que durà fins l'11 d'octubre de 1652, regnant Lluís XIV.

Es curios, an aquest propòsit, el discurs de Pau Claris, sollicitant de la Generalitat de Catalunya l'anexió francesa. Venia a dir axís:

«En la Junta de Brassos, tinguda'l dia 15, acceptarem les proposicions de Mr. de Pleiss-Besunon (l'enviat del rei de França), que 'ns oferia que 'ns constituíssim en república, ab els pactes y condicions que entre S. M. Cristianíssima y el Principat de Catalunya es concertarien, y an aquest acord s'hi aderí el savi Consell de Cent; però havem trobat inconvenient gravíssim a la manca de recursos pera la defensa y estar exaustos, quan tenim la guerra a les portes de la ciutat. De aquest notable perill de perdre's no'n ha pot fer més que un gran senyor de conselleria y infantaria pagada y aquestes, S. M. Cristianíssima no 'ns les donarà tant prompte com la necessitat demana, sinó 'ns posen a la seva obediència ab pacte de que 'ns furi y observem nostres usatges, constitucions, etc.» (1).

El avalots de la Frontera contra el cardenal Mazarino feren que 'ls francesos abandonessin Catalunya.

Napoleó I seguí la política de Lluís XIII, y axí baix la seva inspiració, Murat axecà als catalans la prohibició d'usar armes, y Aguerreu declarà la llengua catalana oficial a Catalunya. Per fi, en 8 de febrer de 1810, Napoleó firmà a les Tulleries el decret anexionant a França Catalunya, Aragó, Navarra y les Baesongades (2).

Son curioses algunes frases de les proclames del mariscal Augereau:

«Sense canals, sense camins, sense ports, havem fet prodigis ab nostra industria. Calculeu a quin grau de gloria podríem arribar baix la direcció d'un Govern il·lustrat, fraternal y vigilant! Si recordem d'Aleix y Xopatriu, se va a realitzar nostre antic comerç d'Orient: la patria catalana renaxera de llurs cendres».

En temps de Talleyrand y més tard de Napoleó III hi hagué en la política francesa la mateixa deriva d'allargar la frontera fins al Ebre y la guerra franco-alemanya no fou pas agena an aquest propòsit.

Fentnos un retrat, bastant després, en

(1) GORDON Y PELLA, *Catalunya francesa*. (2) FERRER Y LLORET, *El regionalisme y l'anexió de Catalunya a França*.

Núñez de Arce de que hi hagués hagut tantes relacions entre França y Catalunya, li va contestar en Mañé y Flaquer que si un heraldrà francès del cim del Canigó preguntés si volien canviar d'amo: «abrigo la esperanza de que al oír esta invitación, bulliría por los pechos catalanes la sangre que circulaba por los héroes del Bruch y Girona... Pero creo que V. opondrá como yo que la prudencia aconseja a los gobiernos no poner a los pueblos en el trance de desplegar virtudes sobrenaturales, ya que el hambre y la desesperación son temibles Meftóteles».

Un deute tenim, no obstant, de França que no podem considerar saldat, y es la anexió del Roselló, Conflent, Capcir, Vallespir y Cerdanya, que a consecuencia del Tractat dels Pirineus fou separat del restant de Catalunya. Aquella amputació ens ha fet molt de mal. Fou com si ens tallessin les ales; y avui ens faitem més que mai, ja que 'ns tornem a sentir ab forces pera volar.

Associació Wagneriana.— Aquesta infatigable associació anuncia la publicació de les partitures completes pera cant y piano, ab lletres catalanes dels drames lírics de Wagner. An aquest objecte s'ha posat d'acord ab els propietaris y editors de dites obres a Alemanya y pera assaig comensarà la publicació de *Lohengrin*, obra de la qual els senyors Breitkopf y Härtel, de Leipzig, faran una edició tan pulera com les alemanyes si sen suscriuen 400 exemplars, condició irreversibile. El preu de cada exemplar son 16 pessetes y 'l plasse de suscripció tindrà'l 15 de novembre.

La transcendència d'aquesta empresa cultural y patriòtica fa inútil tota altra recomanació.

Congrés d'Historia.— Al Ateneu Barceloní s'celebra, dissabte una sessió de propaganda del futur Congrés d'Historia de la Confederació Catalana-aragonesa que es celebrará a València pera la vinenta primavera.

L'erudit historiador Sr. Carreras y Candi fou qui donà compte als concurrents— com a delegat per Catalunya que és— de la reunió preparatoria celebrada a Lleida'l mes passat y de la que oportunament donarem nota en aquest periòdic.

El Sr. Carreras, després d'exposar els antecedents de dita reunió celebrada a la casa comunal de Lleida entre 'ls delegats de València, Aragó, Mallorca y Catalunya, passà a exposar les bases aprovades que han d'esser no sols pel primer Congrés, sinó també pels futurs.

Els resultats positius que assenyalava'l Sr. Carreras a la celebració d'aquest Congrés son entre altres els següents:

Primer. Posarse en relació immediata tots els cultivadors de les ciències històriques, poguentse, per lo tant, consultar els punts dificultosos y ajudarse en llurs investigacions.

Segon. Formarse exacte criteri de les nacions de nostra Corona d'Aragó. Coneixentse d'aprop els que foren confederats, poden fer naxer una corrent de compensació d'idees.

Tercer. Seguir els principals monuments o poblacions històriques que s'trobin en el veïnatge del lloc ont se celebri el Congrés.

Quart. Contribuir a fer remarcable una data històrica nacional, aprofitant pera la celebració del Congrés, com la conque-

sta de Mallorca, el seti de Saragossa, la entrada del príncep de Viana a Barcelona, etc.

Quint. Un dels resultats pràctics més importants del Congrés és el fundar el gran certamen històric de la Corona d'Aragó.

Sisè. Dèxar publicades una serie de monografies o treballs històrics de veritable importància. S'ha assenyalat la idea de fer la labor general d'un gran diccionari històric de la Corona d'Aragó; en dit diccionari hi haurien de tenir cabuda no sols les obres generals o particulars de la historia patria y les monografies, sinó també tots els articles històrics publicats en revistes y diaris quin conexement és avui del tot impossible.

Tots els presents s'associaren ab entusiasme a la celebració d'aquest Congrés.

Concerts Casals.— Avui y dimars, donarà en el Teatre Principal dos selectes concerts l'eminent violoncelista català Pau Casals, ab la cooperació del pianista Benjunt Socas y de l'orquestra de la Associació Musical de Barcelona, dirigida pel Mestre Lamote de Grignon.

El programa del primer dia es aquest: *Sinfonia en Do major*, de Haydn; *Minuet d'Iffigenia en Aulida*, de Gluck; *Concert*, de Haydn; *Cants Hebreus*, de Max Bruck, y *Sonata*, de Valentin.

Y'l del segon: *Sinfonia en Mi bemol*, de Mozart; *Largo y Minuet*, del *Concert en Re major*, de Beethoven; *Concert en La menor*, de Schumann; *Siegfried Idyll*, de Wagner, y *Concert en La menor*, de Saint-Saens.

El problema noruec.— Segons les darrerres noves que arriben de la Peninsula Escandinava'l govern del nou Estat Independent acaba de presentar al Stihor-

ting la proposició de nomenament pera'l tron vacant de la Noruega del príncep Carles de Danemarca, cas de que sonessa l'elecció al poble per medi de referendun, aquest l'acceptés.

El Stihorthing noruec aprovarà sense gaire dificultat la proposta governamental, y axí recaurà directament en el poble la llibertat de disposar dels seus destins.

Serà un model de sobirania popular no practicada fins ara en cap monarquia.

Per l'autonomia dels francesos.— Que els esperits pensadors de la França republicana estàn molt lluny d'aquelles quatre unitats del Salmeron tan genuïnament castellanes, ho havem provat diferents vegades. Mes a major abundament vegin nostres lectors aquestes ratlles de Mr. Lluís Martin, impreses de poc en el diari *Le Rapet*, de Paris:

«La lliberté ne se prête pas, elle se prouve. Il fut un temps où tout le parti républicain, tous les esprits libéraux s'accordaient à proclamer la nécessité de la décentralisation administrative. L'école de Nancy, au début de l'empire, s'attachait à la défense des franchises communales. L'Assemblée de 1871, qui eut un instant l'illusion d'établir la monarchie en France, voulut au moins l'entourer d'institutions décentralisatrices; elle vota le projet d'une législation municipale et départementale très en avance sur les idées qui avaient jusqu'alors prévalu. Jette plus tard dans la voie des réactions forcées, elle essaya d'atténuer sur quelques points les réformes qu'elle avait entreprises, mais les grandes lignes demeurèrent, et, depuis, nos progrès ont été presque insignifiants.

On ne saurait trop le répéter: sans liberté, pas de République; et sans décentralisation, pas de liberté».

Vi de tauia Masia CASAMURADA selecte
Marca Prat - Rambla Flors, 16 - Telèfon 675

Borsa de Barcelona

Moviment de la setmana del dia 20 al 26 d'octubre de 1905

Cambis, Efectes públics, Obligacions y Accions	Directes	Disabte	Dilluns	Dimars	Dimecres	Dijous
Cambi de Londres	31.63	31.50	31.55	31.55	31.70	31.65
Cambi de París	28.15	27.70	28.00	28.15	28.45	28.90
Deute Interior fi de mes. 4%	78.45	78.50	78.55	78.60	78.65	78.70
Id. Amortizable fi de mes. 5%	99.15	99.15	99.20	99.25	99.25	99.30
Emprèstit Municipal 1891 y 1900, 5%	99.65	99.65	99.75	99.75	99.75	99.75
Id. Id. 1899, 4 1/2%	94.85	94.85	94.85	94.90	94.90	94.95
Oblig. Fer. N. Espanya A. a V. T. 5%	101.75	101.75	101.75	101.75	101.85	102.35
Id. Id. Minas S. Joan gar. Nord, 3%	73.25	73.50	73.50	73.50	73.50	73.50
Id. Id. T. B. y F. 2 1/2%	56.75	56.75	57.00	57.00	57.00	57.00
Id. Id. Mad. Sar. y Ala. Serie A, 5%	103.35	103.35	103.35	103.35	103.35	103.35
Id. Id. Mad. Sar. y Ala. Serie B, 4 1/2%	92.65	92.75	92.85	92.85	92.85	92.85
Id. Id. Mad. a Bar. Reus y Roda 2 1/2%	54.75	54.75	54.75	54.75	54.75	54.80
Id. Id. Alm. Val. y Tarr. adher. 3%	73.25	73.00	73.00	73.00	72.85	73.00
Id. Id. Med. Zam. Ore. Vi. 1880 a 1882	49.75	49.65	49.75	49.75	49.75	49.80
Id. Canal d'Urgell	76.00	76.00	76.00	76.00	76.00	76.00
Accions Fer. Media a Zam. Orense y Vigo	35.00	34.90	34.90	34.90	34.70	34.70
Id. Id. Nord d'Espanya	45.60	46.20	46.20	45.90	45.90	45.90
Id. Id. Madrid, Saragossa y Alcant.	89.70	81.40	81.40	81.80	81.20	80.80

El mercat segueix fluix pel temor del encariment del diner en les dobles de fi de mes, per lo als que estan avui tots els valors, y per no flir gaire la harmonia material. Tot axó plegat, en els especuladors, paralitza, y més aviat disposats a vendre els valors que a comprar més. El Colonial, ensoportat ab motiu de l'oposició que el projecte de Tresoreria troba en alguns elements del Ajuntament.

Barcelona 26 d'octubre de 1905

PASTILLES MORELLÓ

Gran Balneari propietat de la Societat Anònima

Vichy Català

Situat entre la estació y el poble de Caldes de Malavella (Girona). Distancia de Barcelona: En tren correu, 3 hores; en tren lleuger, 2 hores 35 minuts.

ESTABLIMENT DE PRIMER ORDRE: Temporada de l.º de maig a 30 de octubre

Aigües hipotermals de temperatura a 60º centígrads, alcalines bicarbonatades-sòdiques. Sens rival pera el reumatisme, la diabetes y afeccions del estómac, fetge, melsa.

Aquestes aigües, de reputació universal, sols se venen ab ampollies, y les ampollies porten totes els distintius ab el nom de la Societat Anònima del Vichy Català. Criem l'atenció dels consumidors, y molt particularment dels malalts, pera que no's dexin sorprendre admetent com idèntiques a nostres aigües, altres de artificials que s'ofereixen en aquest mercat ab noms de fonts imaginaries que sols son marques de fabrica y no fonts d'origen.

De venda en totes bandes - Administració: Rambla de les Flors, 18, entressol

Obrense per inhalació dels agents antissèptics y balsàmics que desprenen a mida que van disolventse en la boca. — Curen refredats, tos, catarros, asma, bronquitis y demés afeccions de l'aparell respiratori. — Indispensable als que han de cansar la veu y als qui llurs ocupacions els obliguen a sofrir canvis de temperatura. Se venen a casa tots els apotecaris.

Rentada y bugada depressa de la roba blanca, sense foc, ab el

Llexin líquit **“Estrella-Conejo”**

Primera y única important fàbrica en Espanya * Fundada en 1895

S. CASAMITJANA MENSA
CASTAÑOS, 14 - BARCELONA

Exigiu la meva firma y la marca Conejo en el
— — — — — precinte de cada ampolla — — — — —

¡FORA PEL MOXÍ!

El POLVOS COSMETICS DE FRANCH treuen en pocs minuts el pel de qualsevol part del cos, mata ses arrels y no torna a sortir. No irrita cutis. Aquest depilatori es utilissim a les senyores que tinguen pel moxi (velló) a la cara y brassos, perque ab ell poden destruirlo.

Un pot: 2'30 pessetes. S'envia certificat per correu si per endavant se reben 3'50 pessetes en llibrans de Giro mutuo o en sellos de correu.

FARMACIA BORRELL, Compte del Assalt (carrer Nou) 52 - Barcelona

ROBUSTINA Eficacia i mediata
en Anemia, Neurastenia, Depressions nervioses, Clorosis, Debilitat, Atonia gástrica, Escrofúlsime. — Depots: Farmacies de Girona, Rambla Centre, davant del Liceu, y de Durán y España, Valencia, 278, dreta Ensanxe, al peu del Passeig de Gracia

DURAN Y ESPAÑA

CAPSES DE LUXO Pera casaments y batel·los ab 50 per 100 de economia
FABRICA Y DESPATX:
Carrer de Sant Pau, 36

LA CAMELIA * Fàbrica de Flors y de

CORONES

GRANS ASSORTITS - PREUS SENSE COMPETENCIA

Fàbrica y venda al engròs; BASEA, 31 ♦ Venda al detall; ARCS, 5